

Kansallisarkiston digitointihankkeen kilpailutus

Tuomas Riihivaara 29.10.2009

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Kansallisarkiston on valtion viranomaisena kilpailutettava hankintansa hankintalaissa säädettyjen asetusten mukaisesti

1 § Lain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisia mahdollisuuksia tarjota tavaroita, palveluita ja rakennusurakointia julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.

Tavara- ja palveluhankinnat kilpailutettava:

1. Kansallisella tasolla, jos hankinnan kokonaisarvo ylittää 15.000 €
2. EU-tasolla, jos hankinnan kokonaisarvo ylittää 137.000 €

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Hankinnan kilpailuttaminen usein haasteellinen prosessi

- *Julkisten hankintojen neuvontayksikkö*: kauppa- ja teollisuusministeriön sekä Kuntaliiton hankintaosaamiseen keskittyvä neuvontayksikkö, joka neuvoo ja opastaa julkisia hankintayksiköitä ja markkinoilla toimijoita hankintalainsäädännön soveltamisessa.
- *Hansel Oy*: valtion yhteishankintayksikkö, jonka päätehtävänä on toteuttaa valtionhallinnon keskitettyjä kilpailutuksia ja niitä koskevia sopimuksia sekä toimia mm. kilpailuttamisen ja hankintojen juridiikan osaamiskeskuksena.
- *Yksityisten kilpailutuspalveluiden hyödyntäminen*: kilpailuttamiskonsulttiin on syytä tukeutua niiden alueiden osalta, joissa oma osaaminen on puutteellista.
- Yksittäisen hankinnan toteutuksesta vastaa viime kädessä hankintayksikkö eli virasto tai laitos. Hankintayksikön tulee huolehtia siitä, että hankinnat toteutetaan taloudellisesti ja tehokkaasti sekä lainsäädännön määräykset huomioiden.
 - Hankintayksikön oman hankintastrategian ja ohjeistuksen merkitys korostuu

Hankinnan valmistelu

Hankinta on valmisteltava huolellisesti, jotta käytettävillä määrärahoilla saadaan parhaat mahdolliset tulokset ja hankinnan asianmukainen läpivieminen varmistetaan jo etukäteen.

- Määrärahan asettamat aikarajoitteet
 - Kilpailutus on aikaa vievä prosessi
- Markkinoiden toimijoiden kartoitus
 - Toimijoiden halukkuus osallistua hankkeeseen?
 - Toimijoilla riittävästi ammattitaitoa toteuttaa tilattavat palvelu?
 - Toimijoilla riittävästi kapasiteettia?
 - Yleisen hintatason kartoitus
 - Hankintayksikkö voi osallistua omalta osaltaan markkinoiden luomiseen tiedottamalla avoimesti ja aktiivisesti tulevista hankintasuunnitelmistaan.

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Menettelytavan valinta

Hankinnan toteutusta käynnistettäessä on valittava hankintaan soveltuva hankintamenettely

- Valinta riippuu mm. hankinnan arvosta, kohteesta, luonteesta, monimutkaisuudesta, valintaperusteesta, käytettävissä olevasta ajasta, neuvottelutarpeesta ja markkinoilla toimivien toimittajien lukumäärästä
- Yksivaiheisen ja selkeän, perushankintoihin hyvin soveltuvan avoimen menettelytavalle löytyy mm. kilpailutukseen osallistuvien toimittajien määrää rajoittavia tai hankinnan ehtojen neuvottelumahdollisuuksia lisääviä vaihtoehtoja (rajoitettu-, neuvottelu-, kilpailullinen neuvottelumenettely...)

Avoimella menettelytavalla toteutettava puitejärjestely:

- 1) Avoin menettelytapa, jossa kaikki halukkaat toimittajat voivat jättää tarjouspyynnön, soveltuu Kansallisarkiston digitointihankkeen kaltaiselle hankinnalle
 - Potentiaalisten toimittajien määrä rajallinen
 - Hankinnan tiukka aikataulu
- 2) Useamman toimittajan puitejärjestelyllä valitaan kuhunkin kilpailutettavaan prosessiin vähintään kolme toimittajaa
 - Varmistetaan riittävä kapasiteetti kuhunkin prosessiin => toimittajia valitaan kuhunkin prosessiin niin monta, että kapasiteetti varmuudella täyttyy
 - Tehtävien tilausten määrä Kansallisarkiston päätettävissä
 - Mahdollistaa puitejärjestelyyn valittuihin toimittajiin kohdistuvan laadun tarkkailun vielä hankintapäätöksen jälkeen

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Kilpailutusprosessin vaiheet

1) Hankintailmoitus

- Tukee avoimuuden periaatteen toteutumista julkisissa hankinnoissa
- Julkaistava julkisten hankintojen ilmoituskanava HILMAssa
- Sisältää keskeiset tiedot hankinnasta

2) Tarjouspyyntö

- Hankintaprosessin tärkein vaihe
- Laadittava kyllin selkeästi, jotta sen perusteella voidaan antaa yhteismitallisia ja keskenään vertailukelpoisia tarjouksia
- Määriteltävä mm. halutun palvelun tai tuotteen sisältö sekä siihen liittyvät vaatimukset ja ehdot, joilla on merkitystä tarjouksen tekemisessä ja hinnoittelussa
- Tarjoajia koskevat keskeiset vaatimukset ja tarjoajiin kohdistuvat valintaperusteet (halvin hinta, kokonaistaloudellinen edullisuus)

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

3) Tarjoajien vertailu ja hankintapäätös

- Kokonaistaloudellista edullisuutta valintaperusteena käytettäessä voi toimittajia vertailla mm. hinnan, laadun ja toteutusajan perusteella
- Kansallisarkiston digitointihankkeessa vertailuperusteena käytettiin yksinomaan halvinta hintaa (esim. laatutekijöihin liittyvät vertailuperusteet olisivat tehneet vertailusta liian tulkinnanvaraista)
- Hankintapäätöksellä kuhunkin Kansallisarkiston digitointihankkeen kolmeen prosessiin (1A, 1B ja 2) valittiin 3 toimittajaa

4) Laatutestit

- Valittu hankintamenettely mahdollisti ratkaisun, jossa ennen sopimusten solmimista puitejärjestelyyn valittujen toimittajien digitoinnin laatu varmistetaan ennen sopimusten solmimista
- Laatutestien merkitys todettiin Kansallisarkiston digitointihankkeen kohdalla viimeistään, kun prosessin 2 toimittajat eivät läpäisseet testejä

5) Hankintasopimukset

- Solmittiin prosesseissa 1A ja 1B hinnan perusteella 1. ja 2. sijoittuneiden toimittajien kanssa (Monikko Oy, Itella Oy)

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Kilpailutusprosessin vaiheet määräaikoineen

